СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 55. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 7 березня, 1934. VOL. XLII. No. 55. Jersey City, N. J., Wednesday, March 7, 1934. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ЗА СКОРОЧЕННЯ ПРАЦІ, А ПІДВИЩЕННЯ ЗАПЛАТИ

ВАШИНҐТОН.—На відкриттю конференції для кодексів президент Рузвелт виголосив промову, котру загально вважають програмовою заявою уряду.

Президент заявив, що „ню діл" („нова роздача карт") не буде вже ніколи відкликана, себто край уже ніколи не дозволить на поворот ганебних умов, які засуджували робітників жити в нужді, бо багатство й влада в краю були зле розділені.

Президент закликав усі американські промисли наймати зараз робітників на нових умовах при скороченню часу праці та підвищенню заробітної заплати.

Президент висмівав опінії критиків, що уряд схиляється чи то до комунізму, чи до фашизму, або диктатури.

Президент виголосив цю промову в Конституишен Гол в присутности яких 4,000 членів конференції та яких 600 урядовців ріжних кодексових урядів. Промову розсилано по цілій Америці при помочі радія.

СУД ПІДДЕРЖУЄ ПРАВО УРЯДУ ВСТАНОВЛЯТИ ЦІНИ.

ВАШИНҐТОН. — Найвищий суд Злучених Держав видав в одній справі рішення, яке буде мати широке примінення в Америці та в значній мірі піддержить заходи уряду до відбудови краю.

Це важне рішення видано в досить дрібній справі. Один ґросерник у Рочестер, Ню Йорк, продав одному чоловікови дві кварти молока й бохонець хліба за 18 центів. Супроти цього, що нюйорський закон установив був ціну на молоко 9 центів за кварту, рочестерський міський суд покарав його за те гривною 5 долярів, бо продавець нарушив закон, додавши до молока хліб. Обжалований боронився, що він добре заробляє на молоці та дав хліб задурно, а урядови до цього засі, бо це приватна справа торговця.

Коли справа прийшла дорогою апеляцій до найвищого суду, цей рішив, що в такій справі рішає виїмковий стан. Хоч молочарський промисл не публичний, то проте, коли зайде виїмковий стан, уряд може встановляти ціни, коли цього вимагає публичне добро.

Подібну постанову видав найвищий суд в одній справі зі стейту Мінесота.

ЗА ПРИСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

НЮАРК (Н. Дж.). — Сенатор Дж. П. Поп, демократ з Айдаго, видав тут публичну заяву за приступлення Злучених Держав до Ліґи Націй. Сенатор каже, що таке приступлення мало би дуже корисний вплив для справи всесвітнього мира.

СЕНАТОР БОРА ПРО ВОЄННІ ЧУТКИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора виступив у сенаті з промовою про воєнні чутки. У тій промові він закидав фабрикантам амуніції ширення вістей про наближаючуся війну між Японією й Америкою, щоби підбити попит на амуніцію.

Щоби покласти кінець цього роду інтриґам, сенатор радив перебрати фабрики зброї на державу.

ЗА ДЕПОРТАЦІЮ ЧУЖИНЕЦЬКИХ МОРЯКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила закон, котрий уповажнює уряд депортувати чужинецьких моряків, які перебувають в Америці безправно.

Закон заводить контролю над усіми моряками, що приїжджають на кораблях до Америки. Кораблі, що мають як моряків людей, котрі не мають права іміґрувати до Америки через свою расу, не будуть мати права заїжджати до американських портів.

ПРИСУД В ОБОРОНІ ЕМІҐРАНТА.

НЮ ЙОРК. — У місцевому суді відбувалася розправа проти одної корабельної фірми, пізваної одною італійською іміґранткою за відшкодування за втрату зору. Позовниця доказувала, що підчас її подорожі через Атлянтійський океан в її очи влетів клуб диму і пороху з корабельного вентилятора, через що вона частинно стратила зір. Підприємство боронилося, що сліпота була спричинена недугою. Присяжні признали слушність іміґрантці та признали їй 15,000 долярів відшкодування.

ВЕСНЯНІ ВИЛИВИ ВОД.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Через нагле підвищення температури почали топитися сніги, що викликало нагле підвищення рівня води в ріках і потоках.

Деякі ріки вилляли. Були теж жертви в людях. У Вотербері, в стейті Конетикот, утопилося троє дітей. В Алабамі втопилися два Мурини.

Через мраку, яка залягала всі води довкола Лонг Айленда, затонув вантажний корабель „Конкордія", зударившися з кораблем „Блек Іґел". Всіх людей виратувано.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для Вп. Членів і Члениць, які ще досі не змінили своїх грамот зі старого на новий рід обезпечення.

На річнім засіданні головного уряду У. Н. Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого ц. р., прочитано лист від актуарія У. Н. Союза, Лі Джей Вулфа. Зі змістом того листа повинні бути обзнайомлені ті всі члени, котрі ще далі остаються в старім роді обезпечення.

Актуарій пригадує в своїому листі з 3 лютого 1934 р., що ще в березні 1932 р. він писав до У. Н. Союза в справі впровадження нової реформи між іншим таке:

"That all those members who do not change to the new basis within a reasonable time, for example, two years, will automatically be subject to the new rates."

Ту саму опінію, пише актуарій, може він підтвердити і тепер, бо його думка щодо цеї справи не змінена.

Реченець для переходу членів зі старого до нового роду обезпечення, про котрий згадує актуарій, скінчиться в грудні 1934 року.

Отже, беручи під увагу повище твердження актуарія, головний уряд У. Н. Союза з нагоди свого річного засідання звертається з зазивом до всіх тих членів, котрі ще далі остаються в старім роді обезпечення, щоби вони перейшли до нового роду обезпечення не пізніше як на протязі біжучого року. Такий перехід являється конечним для добра нашої організації, а ще більше для власного інтересу і добра дотичних членів.

За головний уряд У. Н. Союза:

М. Мурашко, гол. предсідник,

Д. Галичин, гол. рек. секретар.

ДЕРЖАВА, ЩО НЕ ХОЧЕ ЗАВЕСТИ У СЕБЕ ЛІБЕРАЛЬНОГО УСТРОЮ.

На островах Маледивського Архіпелягу, що лежить 400 миль на південний захід від Цейлону, на Індійському океані, панує над 80,000 своїх підданих султан Сціянсудін Іскандер. Султан той, що побирав освіту в Европі, хотів завести у своїй державі, йдучи за приміром Европи, ліберальний устрій. Однак піддані не захоплювалися цією зміною, а що більше, поставилися крайно ворожо проти введення конституції. Ворохобня так була змоглася, що цілий уряд мусів на короткий час утікати до Цейлону. У висліді султан-реформатор устрою і на дальше, як і досі, є паном життя й смерти своїх підданих.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

В селі Бжезини коло Ченстохови, 27 літній В. Копач розпочав будову власної хати, а, користаючи з хвилевої відлиги, пішов наломити трохи каміння. У хвилині, коли Копач вліз у глибокий злім, обсунулася стіна і придушила його на смерть. По кількох годинах трупа нещасного вдалося відкопати. Підчас розкопів жінка Копача збожеволіла.

45 КІЛЬОҐРАМІВ ШМІНКИ ДО УСТ.

Якийсь Англієць, що мав мабуть досить зайвого часу, обчислив, скільки англійські жінки видають на косметичні прибори. Свою статистику оголосив він у „Дейлі Експрес" і з нього то подаємо кілька цікавих цифр. І так пр. в самому Ліверпулю жінки зуживають в кожних трох місяцях 45 кг. шмінки, 25 кг. кольонської води і 37 кг. кредки до брів. Скільки видають на ріжні ондуляції, масажі і т. п., автор статистики не подає, а подає лише, що річно фризієрні одної дільниці в Лондоні мають від 30—45 тисяч фунтів приходу.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ РУЧНИХ РОБІТ У НЮ ОРЛІЕНС.

У Рід Ґелеріс, на 520 Роел Стріт, у Ню Орлієнс, відкрито дня 27. лютого виставу українських ручних робіт, вишивок, костюмів, тощо. Місцеві американські газети подають з вистави новинки й фотоґрафії. До влаштування вистави причинилася найбільше пані Скубова з Ню Йорку, котра приїхала до Ню Орлієнс на відвідини. Вистава має тревати два тижні.

ЦИГАНИ СХОПИЛИ ДИТИНУ.

До львівської поліції зголосився Д. Дорер, що мешкає при вул. Довгій 25, і заявив, що його 9-літній син пропав десь з дому. В слідстві виявилося, що хлопця заманила до свого табору якась циганська родина, що таборила на Клепарові. Після схоплення дитини Цигани виїхали у невідомому напрямку. Поліція розпочала погоню.

СМЕРТЬ У КОПАЛЬНІ.

В одній майні у Британія Біч (Британська Колумбія, Канада) трапилася дивна пригода. На копальняній льокомотиві заслаб машиніст. Льокомотива без контролі машиніста пігнала по шинах, а потім упала шафтом для елевейтора. Падаючи на елевейтор, льокомотива вбила двох робітників, що їхали ним на поверхню землі.

ЧАСОПИС, ЩО ВИХОДИВ 1535 ЛІТ.

В Китаї перестала виходити ґазета, що з невеликими перервами жила 15 віків. Її перше число вийшло коло 400 року після Р. Христа за панування Тунг-Вонг-Санга. Перекази говорять, що цей китайський цісар винайшов друкарські черенки, які відливав з мішанини олова і срібла.

Виходила ця ґазета майже тисячу літ без ніякої перерви, поки не почала пропаґувати при кінці XV. віку зближення Китаю з Заходом. Ґазету припинили за її напрям. Щойно в р. 1800 її почали знову видавати під зміненою назвою „Пекінг Пао".

В 40. роках XIX. віку її видання знову припинили за те, що вона подала до відома якусь інтриґу з цісарського двора. Внедовзі ця газета знову появилася під назвою „Кінґ Бао". В р. 1912 її видання знову припинили власти, а опісля знову дозволили, щоби вона виходила.

Тепер її видання остаточно зліквідовано, тому, що воно не оплачувалося.

ЖАХЛИВІ НАСЛІДКИ СКАЖЕНИНИ.

В загальному шпиталі у Львові помер по кількох днях жахливих мук 21-літній муляр зі Скнилова коло Львова, В. Мудревський, якого покусав скажений пес ще минулого року. Безпосередно після випадку Мудревському піддався охоронному щепленню, але з часом злегковажив собі лікування й не взяв приписаних протискаженичних щеплень. Перед тижнем Мудревський дістав сильні напади скаженини, так, що його мусіли відвезти до шпиталю, де він і помер серед страшних мук.

ЖАХЛИВА ТРАҐЕДІЯ ЖІНКИ ДВОХ МУЖІВ.

В селі Рушки коло Лодзі трапилася незвичайна родинна траґедія. Мешканець того села, Ст. Мальчак, виїхав у 1921 р. до Франції на зарібки, залишаючи дома жінку і двоє дітей. По році Мальчакову повідомлено, що її муж згинув у копальняній катастрофі. По деякому часі Мальчакова вийшла вдруге замуж за Вл. Бурту. З другого подружа привела вона на світ троє дітей. Недавно тому без ніякого повідомлення Мальчак повернувся з Франції до дому. Виявилося, що вістка, будьтоби він згинув у катастрофі, була неправдива, бо одну з жертв катастрофи розпізнано помилково як Мальчака. Поворот Мальчака спричинив жахливу траґедію. Мальчакова збожеволіла, а другий її муж, Бурта, з розпуки повісився.

КУЛЬТ ТЕЩІ.

Англійська етноґрафічна комісія, що перебувала в середньо-африканській провінції Кенії, віднайшла там невелике племя, що плекає у себе культ тещі.

В тих Неґрів теща — це просто святе єство, далеко важніше від батьків. Її імени не можна вимовляти. Замісць нього вживається синонімів. За образу тещі карається смертю. Від неї спастися може виновник лише тоді, як докаже, що він тому обидив тещу, бо вона його напаствувала, опанована чортом.

У ФРАНЦІЇ ХВАЛЯТЬ СМІЛИВІСТЬ РУЗВЕЛТА

ПАРИЖ. — Хоч Франція має доволі своїх власних клопотів, скандалів і багато важних проблем до полагодження, то це не перешкодило французькій пресі поставити особу президента Рузвелта на першім місці, згадуючи річницю обняття ним влади. Загально признають, що президент Рузвелт є дуже оригінальний у своїм поступованню, бо не держиться ніяких принципів, ніякої одної системи чи доктрини, але працює з дня на день і досвідчує, що є ліпше. Навіть випробовує ріжні еретичні теорії, бажаючи пізнати їх практичність у розвязці ріжних економічних питань.

Та найбільше признання, пише французька преса, належиться Рузвелтови за те, що він виратував американське населення від розпуки, в яку воно зачало було попадати. Він привернув Американцям віру в їхні власні сили, а така віра є потрібна не тільки поодиноким людям, але й цілим народам.

СОВІТСЬКИЙ АПАРАТ НЕ ДОПИСУЄ.

МОСКВА (Росія). — „Ізвестія" з 11 лютого подають резолюції 17 зїзду Всесоюзної Комуністичної Партії, в яких вимінено недостачі совітського апарату. А є їх багато: господарські й партійні установи на низах просякнуті наскрізь канцелярщиною і бюрократизмом. Всі приказують і видають директиви, а ніхто не знає, як ті прикази виконувати. Всюди повно некваліфікованих робітників, а в штабах повно урядовців, які не мають і не знають, що робити. Явно й тайно нарушується дисципліну партійну і державну. І нема людей, котрі відповідали б за ті недостачі та за невиконання припоручених робіт.

ВИРАТОВУЮТЬ З ПІВНІЧНИХ ЛЕДІВ.

МОСКВА. — Летун Ляпідевський і механік Петров доконали сміливого лету, бо долетіли до проливу Берінґа, де на ледах осталися 101 осіб з розбитого корабля „Челюскин" і ждали на ратунок. Літак забрав тим разом 10 жінок і двоє дітей. Є надія, що вже тепер усі будуть виратувані.

ОТ ХИТРУНИ!

ВІДЕНЬ. — Соціялістичні провідники надіялися, що з ними може бути круто. І тому надовго перед переворотом зложили в касах 6,000,000 шілінґів, але на імя „Дольфуса", щоби в той спосіб вратувати фонди від евентуальної конфіскати. Бо „Дольфус" це імя канцлера, того, котрий виповів війну соціялістам. Тепер новий міністер фінансів, Буреш, це викрив і взиває соціялістичних провідників, щоби вони ті гроші віддали державі. Та всі тільки подивляють наївність міністра, котрий вірить, що таке можливе.

ІНСУЛ ПОВЕРНЕТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

АТЕНИ (Греція). — Старий, 74-літній Семюел Інсул, має опустити Грецію і не знає, куди йому дітися, бо ніяка держава не думає дати йому захисту, тому, що американський уряд домагається його повороту. Америка хоче мати його на суді в справі банкротства його підприємства, що коштувало людей понад біліон долярів.

ФРАНЦУСЬКИЙ СКАНДАЛ.

ПАРИЖ. — Найліпші детективи заанґажовані в слідстві афери Ставіського, що покінчив самогубством, коли мав попасти в руки поліції за міліонові ошуства. Вже тепер очевидне, що в ті ошуства були замішані ріжні високі урядовці, котрі побирали хабарі.

ҐАБСБУРҐИ ВЕРНУТЬСЯ.

ВІДЕНЬ. — Надіються, що за кілька місяців бувша цісарева Зита повернеться з бувшим престолонаслідником Оттом до Австрії. Буде це правдоподібно в хвилі, коли перевезуть тіло останнього австрійського цісаря Карла з Мадейри до Відня.

УСУВАЮТЬ ЖИДІВ-АДВОКАТІВ.

БЕРЛІН. — Статистика виказує, що ще й тепер є в Німеччині багато адвокатів-Жидів, бо становлять вони ще 40%. До 1 січня 1933 року було 53% неарійських, себто головно жидівських адвокатів, а 47% чисто німецьких. За рік число неарійських, чи там жидівських адвокатів змаліло до 40%. Але, як кажуть, і те число не відповідає дійсности, бо ніхто тепер не бере адвоката Жида до великих справ. І взагалі не видно жидівських адвокатів по судах. Є Жиди адвокати, але вони виконують дрібну канцелярійну роботу по адвокатських канцеляріях, а при розправах їх не видно. Люди бояться навіть наймати Жида адвоката, бо знають, що такого всюди ненавидять і з таким адвокатом тяжко виграти справу.

КНЯЖНА ВИГРАЛА СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС.

ЛОНДОН. — Суд присяжних прихилився до позву княжни Юсупової, котра пізвала фільмову фірму „Метро-Голдвин-Меєр" за образу, які та фірма допустилася виставою фільми „Распутін, божевільний чернець". В тій фільмі представлено княжну в обидливий спосіб. Ніби вона мала зносини з Распутіном. Суд признав княжні відшкодування в сумі 25,000 фунтів стерлінґів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА „КАРТУ ВОЛЬНОСТЕЙ" ДЛЯ РОБІТНИКІВ

Секція 7А федерального закона про відбудову краю знову стає осередком завзятої боротьби між робітниками й підприємцями.

Коли закон увійшов у життя, цю секцію привитано ґучно. Прихильники уряду величали її як законну ґарантію для робітників права умовлятися громадою, колективно, зі своїми хлібодавцями за умови праці. Підприємці накинулися на закон як на прояв державного протекціонізму для робітників. Вони пробували зробити у виконуванню закона виломи, і остаточно їм удалося добитись такого пояснення закона, що секція 7А була не тільки узаконенням юнії, але й узаконенням компанійної юнії. Рівночасно робітники переконалися, що закон дає їм тільки право говорити з підприємцями колективно, але не захороняє їх перед нарушенням угоди, ані навіть не заставляє підприємців робити таку угоду. Замісць дістати „нову хартію вольностей", робітники побачили, що вони дістали пусте право на папері.

Переконавшися про це, робітники, головно зорганізовані робітники, почали добиватися від конґресу поправки закона. Виразом цих домагань є проєкт сенатора Ваґнера, внесений минулого тижня в конґресі. Цей проєкт має на цілі якраз справлення в законі цих недостач, які виказала практика. Сенатор хоче скріпити Краєву Робітничу Раду та зробити закон справжньою хартією вольностей для робітників. Робітники мають мати не тільки на папері право до організації, але й на ділі. Підприємцям уже не має бути вільно орґанізувати компанійних юній: такі юнії мають бути заборонені законом. Закон має наложити на підприємців не право, але обовязок говорити з робітничою юнією про умови праці, як робітники через своїх повноправних представників цього зажадають. Робітнича Рада має не тільки приглядатися, як обі сторони торгуються, але має мати право заставити підприємців довести спір до кінця, підписати угоду, а потім цеї угоди держатися.

Підприємці протестують проти проєкту сенатора Ваґнера. Мовляв, проєкт надає робітникам монопольне право рішати про умови праці. Вони сподіваються, що американська публична опінія, яка нераз уже давала ловитися на антимонопольну вудку, дасться зловити ще раз.

Та цим разом відай вони перечисляться. Доказом цього є те, що не робітнича, а ліберальна преса в краю витає проєкт як великий крок для відбудови краю. Правда, кажуть вони, що скріплення становища робітників означає коротші години праці та кращу заплату для робітників, але чи з цього не буде користи для цілого краю, навіть для підприємців? Адже, навіть підприємці не можуть поправити бизнесу без покупців; а звідки має бути більше покупців, коли багато робітників не мають роботи, а ті, що працюють, мають малу заплату?

ДО УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Тихе чи бурливе плесо океану між двома земними півкулями, час, що проминув від Вашого прощання з близькою рідньою, з незабутнім рідним селом і збільшив число Ваших літ, кидають поза себе сіру тінь, у якій затираються любі спогади Ваших молодечих переживань, у якій блідне навіть образ Вашої незабутньої матері.

Новий світ приняв Вас як своїх синів, допоміг Вам забути про Вашу долю еміґранта і зробив з Вас цінного й хосенного громадянина. Ви зазнаєте повної політичної свободи; Ваше матеріяльне буття поправилося настільки, що Ви почули себе повною, незалежною людиною. Здавалось би, що такий стан міг Вас уповні вдоволити й розірвати назавжди ту духову невидиму нитку, що вяже Вас з Рідним Краєм.

У той час на рідній землі український нарід кріпшав на дусі та зростав на силах, аж зірвався до визвольного, орлиного лету, що покінчився хвилевою невдачею. Але дух народу не заломився; він стужів у суспільний ґраніт, а воля скріпилася до чину. Як ще недавно крівавився на полі бою за своє самостійне життя, так і тепер приносить безчисленні жертви, що на них має зрости кращий день. Як довго нарід у своїй масі не притупить віри, не зломить духа, — так довго він не упаде. Сьогодні він відпорний, а на завтра — сталить волю свого цвіту, своєї молоді. У прямуванні до своєї мети український нарід — на щастя — добачив ту необхідність, яка вимагає тримати звязок між минулим і теперішнім, між сьогоднішнім і будучим. Цей звязок—то виховання молоді; це завдання, що його з честю сповняє вже друге століття Товариство Рідна Школа у Львові. Завдяки цій діяльності, завдяки тому духові, що від неї проміняє, ввесь український нарід зрозумів потребу — боронити національну честь і гідність української молоді. Хвиля того духу, що розходиться від Рідної Школи, не знає меж; вона переступила морську глибину й затронула своїм краєм і Ваше спрагнене серце. Під впливом того духу озвався й у Вас інстинкт крови, пробудилося почуття раси й Ви забажали вдержати Вашу молодь українською — серед справжнього моря народів. Ви підсвідомо відчули потребу — освітлити ту молодь знанням про її предків, про землю, багатства і змагання того народу, до якого Ви зі слушною гордістю причисляєте себе. Ви сотворили замітні цінності, що додають Вам доброго духа й помагають плекати у Вашій молоді любов до свого народу.

А скільких тих цінностей треба на рідній землі, за які йде безнастанно завзята боротьба? На плекання тих цінностей ніколи не буде забагато засобів Рідній Школі. Їй заєдно тих засобів недостатиме! А вона мусить їх мати, бо можуть пропасти давні надбання народу. Рідна Школа не може в сьогоднішній час обмежитися до давніх метод і засобів, до околиць, до вибраних місць, чи означених верстов народу. Нові часи вимагають нових модерних засобів боротьби. Рідна Школа мусить захопити своїм животворним впливом усю українську молодь, щоби збудувати кріпку гать, яка здержала би противну навалу, що гряде мов люта буря.

„Щоби добути засоби на ту ціль, Рідна Школа звертається до власного народу по зичку на суму 250,000 зл. Цю суму треба зложити закупном довжних грамот по 25 зл. за кожну. Позичка буде звернена протягом 10-тьох літ від 1936 р. почавши, кожного року одній десятій частині власників тих грамот, які будуть вильосовані що року 15. лютого.

І коли ми сьогодні звертаємося до Вас, Браття і Сестри, до Вас, Славні Товариства, Братства й Сестрицтва, з покликом до позички, то не тому, немовби ми сумнівалися, чи наше ближче громадянство підтримає наші зусилля. Робимо це тому, бо віримо, що й у Ваших серцях огнем горить горяча любов до Рідного Краю; віримо, що потребою Вашої душі є невгасиме бажання — задержати не тільки моральний звязок з рідною землею, але й реальний — брати активну участь у боротьбі за краще майбутнє нації. Ми певні, що Ви оправдаєте нашу віру, і що станете в одній лаві поруч тих, які бажають здійснення Всеукраїнської Ідеї. А борців до цього підготовлює Рідна Школа.

Головна Управа Рідної Школи:
Іван Галущинський, голова;
Д-р Мирон Коновалець, секр.

О. Сновида.

ВЧИМСЯ ВІД ВОРОГІВ

На XVII-тім конгресі Компартії Росії виголосив Сталін промову, в якій деякі місця спеціяльно цікаві для нас. В Німеччині — сказав диктатор — натягнуті відносини з СССР зачалися надовго до приходу до влади гітлеризму. А після приходу до влади націонал-соціялізму почалася там боротьба між двома напрямками загранічної політики Німеччини. Між старим напрямком, який знайшов свій вираз в Рапальській умові між СССР і Німеччиною, і „новим" напрямком, який — у своїх основних рисах — продовжує старий напрям політики кайзера супроти Росії — похід на Петербурґ і обернення балтійських держав в основу для німецької інтервенції, усамостійнення України від СССР. Згадує для підтвердження своїх слів Сталін про меморандум Гуґенбурґа, про проєкт Розенберґа. В Берліні — каже Сталін — дивуються, чому Совіти з завзятих противників Версайського договору стали його завзятими прихальниками. В тім нема нічого дивного, каже Сталін. Коли Німці пояснюють наглий зворот СССР в бік бувшої Антанти і проти Німеччини — приходом до влади фашистів в Німеччині, то вони помиляються. Певно — каже Сталін — ми не прихильники фашистівського режиму в Німеччині. Але ось існує фашистівський режим і в Італії, а з нею СССР не задирається... Отже — „діло не в фашизмі", а в тім, чи він — чи який інший режим — виступає проти Росії, чи ні. „Коли — казав диктатор — інтереси **Совітського Союза** вимагають зближення з тою чи іншою країною, ми без вагання ідемо на цей заклик."

Добре сказано. Отже — напрям політики Совітів диктується зовсім не інтересами соціяльної революції, ні потребою боротьби з „фашистівською реакцією", чи чим, взагалі не ідеями соціяльними, а виключно — **інтересами російської держави.** Коли напр. французька демократія ворожо ставиться до російської держави, то СССР виступає проти демократії і проти республики... Коли інтереси російської держави вимагають кокетування з фашизмом (в Італії напр.), або навіть з монархізмом (як то було в Афганістані, коли Москва витала афганського короля) — то Росія ґотова заприязниться з фашистами і з монархістами...

Насамперед інтереси державної Росії.

Ці самі інтереси держави російської викликали наближення до Польщі. І як колись Росія витала в своїх мурах Аманулу, короля афганського, бо він був ворогом Англії, так тепер витає Москва пишно й ґучно Бека, міністра Пілсудського, міністра тої самої Польщі, на якій ще недавно сухої нитки не лишала ні совітська преса, ні совітські достойники. Тільки тому, що Польща має спільний фронт проти Німеччини (хоч трохи і ослаблений по німецько-польській умові).

Ота політика є доброю для наших соціялістів і радикалів, які нізащо не хотіли в своїм часі заключати сепаратний мир в Берестю (поки їх не поставили перед доконаним фактом) — бо тож була монархічна, „реакційна Німеччина"... Цеї політики треба повчитися нашим лівим, які ревуть проти гітлерівської Німеччини тільки тому, що це „реакція" і симпатизують з німецьким соціялізмом тільки тому, що це соціялізм, хочби був явно ворожий чи тільки байдужий до України. І не проливаймо сліз над погромом таких соціялістів як Бавер і Зайц у Відні, які в своїй пресі підпирали всіми силами Сталіна, режим кривавої перемоги над українським народом...

Чи є в тім глузд? Чи не є така політика ідіотична й самогубна? В той час, як усі народи шукають звязків з тими, які сприяють їм і помагають утриматися в сідлі, ми нераз плюємо на тих, що могли би нам помогти — бодай морально — а підпираємо спільним фронтом тих, які плюють на наші визвольні змагання. І то через те, що керуємося такими невловимими мірами — як „реакція", „поступ" і інше.

Політика — сувора й тяжка річ. Політика — річ реальна. І в тій страшній боротьбі народів, в якій живемо, треба бути реалістами, реалістами — передусім.

Вчимся від ворогів.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТІВ У КАНАДІ І ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В наших часах серед українського суспільства запанував заїлий партійницький розгардіяш, соціяльно-політичні і релігійні незгоди, що немов хробак підточують дух єдности українського народу, сіють ворожнечу і знеохоту до його ідей і змагань. Працю партійних угруповань спрямовується не на поборювання національних ворогів, не на плекання духа мужости і національної самопошани, а лише на проведення в життя своїх вузько-партійних і льокальних ідейок, на взаїмне підорвання власного авторитету, на шкоду українського загалу. Навіть література, ця виразниця народніх болів і потуг всецило знаходиться під впливом партій; думки авторів цензурують, змінюють відповідно до вподоби партійних провідників. Саміж автори тяжкою фізичною працею змушені удержувати себе, бо не одержують абсолютно ніякої винагороди за свої писання, що некорисно впливає на їхню творчість. Зокрема автори не мають можливости вже виготовлені праці друкувати через незгоду з напрямом тих чи інших партій. З уваги на повище, ми звертаємось до наших товаришів по праці з пропозицією заснувати Товариство Українських Письменників на американському континенті. Головні засади нашi такі:

1. Згуртування українських літературних сил і плекання духа єдности серед них.
2. Звільнення літератури від партійних впливів і піднесення її на вищий, понадпартійний рівень.
3. Витворення української літератури з життя українських переселенців на американському континенті.
4. Плекання вищого літературного смаку серед українського загалу через видавання поважної літератури, а не всяких сензаційних плягіятів з чужих мов.
5. Заохочення української молоді до удосконалення своїх здібностей шляхом видавання нагород за літературні і мистецькі праці.
6. Опіка над талановитими дітьми-сиротами й утворення сприятливих умов для всестороннього їхнього розвитку.
7. Утворення контакту і кооперації з письменниками інших народів в цілі ознайомлення їх з українським народом, його боротьбою і національними змаганнями.
8. Видавання літературного альманаху, а коли обставини дозволять, то періодичного літературно-наукового журналу.

Членом товариства може бути кожний Українець і Українка, котрі мають нахил до літературної праці через подання заяви і свойого, хочби і невеликого твору.

Віримо, що кожний літерат висловить свій погляд на зачіплені справи і піддасть свої завваги до найшвидшого їхнього зреалізування. Українські часописи просимо передрукувати.

Ласкаві зголошення слати на адресу:

D. SOLANYCH,
514 Ave. E. S., Saskatoon, Sask.

Ініціятивна трійка:
В. Тулевітрів, Гемілтон, Онт.
Д. Соляник, Саскатун, Саск.
Ол. Луговий, Саскатун, Саск.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляємо, що з днем 6 березня 1934 р. нумер телефону адміністрації „Свободи" буде змінений з Montgomery 5-0498 на BErgen 4-0237, а канцелярії У. Н. Союза: з Montgomery 5-1838 на BErgen 4-1016.

Адм. „Свободи".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 11 березня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки. Також проситься виміновати свої грамоти. — Тимко Кальмук.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 березня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калич ул. Проситься кождого члена явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мусять вирівнати свій довг. Ті члени, котрі ще не переписались зі старих родів на нові, зволять принести свої старі грамоти і переписатись на нові. Чи тепер чи пізніше кождий переписатись мусить в протязі цього року. — Микола Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 березня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 3849 Мартин вул. Проситься членів конечно прийти на цей мітінґ, бо є багато важних справ до полагодження. Напоминається довгуючих, щоби прийшли і заплатили свої довги, бо уже багато працює, а на мітінґи не приходять і не хочуть платити. Ті члени, котрі можуть платити, а не прийдуть і не заплатять, зістануть суспендовані з членства. — В. Чмир, предс.; Ів. Ступецький, кас.; В. Т., секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в суботу, 10 березня, в гали де звичайно, в годині 7.30 ввечір. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Обовязком кождого члена і членниці набути відзнаку. Проситься батьків дітей, котрі ще не вписані в члени, щоб були ласка вписати свої діти старші і молодші, тому що вступне не платиться, і лікарські оглядини платить У. Н. Союз. Тож користайте з нагоди. — Григорій Гарасим, секр.

В. Будзиновський.

НА ОКРАЇНАХ

(Історичне оповідання).

(11)

— Аж лячно, так темно... І зимно. Я дуже змерзла.

— Пригорнися до мене. Загрієшся. Він присунувся до неї, вона, сидячи, присунулася до нього.

— Незабаром буде свитати. На тобі, бо ти мабуть голодна.

Подав їй паляницю. Притулена до нього, їла.

— Вже тепліше тобі? — спитав. — Подай руку.

— Зимна, загрійся! — сказав і її руку всунув собі за пазуху.

Почувши його тепле тіло, сказала:

— Перестудишся. Пусти руку!

— Мені не так легко перестудитися. Тай ти змерзла тільки тому, бо, спляча, лежала неподвижно. Я не спав. Дай другу руку!

— Ти цілком не спав? — спитала здивована. — Як ти міг видержати? Чомуж не їш?

— Я їв, коли ти спала.

— Я не тямлю, щоби я тут лягала спати. Тямлю лиш те, що була біла днина, коли ти мене взяв на руки. Я вснула. Ти довго ніс мене?

— Аж до вечера. Аж сюди.

— А, до вечера! — крикнула. — Звідки в тебе взялася така сила?

— Ти не дуже тяжка.

— Чи ти знаєш, де ми? Що гадаєш далі робити?

— Знаю лиш те, що ми збилися з нашого шляху. Мабуть тому нема з нами Аслана. Не знайшов нас. По степу крутяться татарські підїзди. Годі нам в днину іти далі. Треба буде в ночі. Ми й так змордовані, відпічнемо... Диви! Свитає! Там, над тобою, наліво.

Підвела очи. Дивувалася, що світло дня росте так скоро. Стіни яру стали блідо-сині, потому рожеві. Обоє дивилися мовчки на сей розвидняючийся день.

— Добридень! — забалакав до неї. — Перед нами потічок. Може би ми умилися, як диво ще рано? Підеш перша?

Поволи підвелась і глянувши на його ноги, аж зойкнула. Його ноги були, неначе би замачав їх у крові і не витер. Кров уже засохла, тільки десь не десь ще виступала свіжими краплями.

— Боже мій! — сказала. — Твої ноги цілі в ранах! Я не знала, що ти босий.

— Я не був босий. Мої чоботи я лишив у Височці, і взяв постоли. Так треба було, щоби виглядати як бідний Татарин. Щоби сюди по гострім каміню лотоків яру, я ті постоли геть здер і троха пооббивав собі стопи. Вже присохло!.. Не позирай так на мене, бо розплачуся. Кажу тобі, що ні троха не болить мене.

Кажучи се, усміхнувся. Та дівчини не здурив тим. Вона сказала:

— Ходи до потока. Умию тобі ті ноги.

Наперед іди ти і умийся. Потому і я піду.

Олена пішла до потока, що кільканацять кроків перед ними плив попри причілок скали. Навколішках схилилася над водою і пригорщами хлюпала на лице. Зробилося їй так, наче би раптом витверезилася з похмілля. Умившися, сіла коло потока, лице сховала в долонях і думками побігла до батька. Цікава була, чи вже пробився з Височки, чи може ще сидить там обложений. Що мама вже дома, не сумнівалася. Легенький шелест пливучої води заколисував її. Вона й забула, що там за нею дожидає її Нестор, щоби, також відсвіжитися водою і змити свої рани.

Була би може вснула, якби не те, що просто неї за потоком щось трісло, неначе ногою роздоптана галузка. Підвела голову і обледеніла. По тім боці потока побачила Татарина, що до неї ціляв з лука. Стріла шибнула, та попала її в голову.

Татарин страшний був. Його лице було дике, звірське. Впялівши свої чорні, огнисті очи, в Олену, кинувся до неї. Хотіла крикнути, та голос завмер їй у горлі. Татарин вхопив її за рамя і стис як залізними кліщами. В тій хвили зза плечей висунулася друга рука і вхопила Татарина за горло. Оба противники сплелися руками і ногами, неначе в одно тіло. Оба впали на землю і качалися перед ногами Олени. Страшний був бій.

Одним нещасливим для Татарина оборотом, сей дістався під коліна ворога. Аж тепер Олена пізнала, що то Нестор. Колінами придавив груди Татарина і стискаючи його рукою за горло, сягнув другою рукою за пояс і крикнув:

— Загибай, собако!

За пояс сягав, щоби добути ножа. Та ножа за поясом не було. Зрозумів, що коли змагався з Татарином, ніж виховзся. Нестор оглянувся і побачив ніж на земли тільки крок далі, як могла сягнути його вільна рука.

— Олено, подай ножа! — крикнув.

— Олені зробилося горячо. Вона відповіла:

— Пусти його! Вже дістав таку науку, що йому відхочеться далі йти за нами.

Нестор випустив з руки горло Татарина, перехилився і вхопив ножа. Заки груди Татарина встигли зачерти свіжого воздуха, ніж пробив його серце. Олена захиталася і обімліла впала на мураву.

Нестор хлюпав на її лице воду. Вона відкрила очи.

— Напийся! — сказав, подаючи їй воду в густім полотенци.

Напившися води, глянула на місце, де перед хвилею рішався бій між Нестором і Татарином. Трупа Татарина вже не було там. Нестор затягнув його в кущі.

— Тепер ти поможеш мені, — сказав Нестор до Олени, підострюючи на камени ніж, котрим заколов був Татарина.

— Напастник хотів мене застрілити, заки кинеться на тебе. Та я впору побачив його і відхилився. Він цілів у груди, та стріла попала в моє рамя. Не пробила наскрізь. Пробила мясо і її вістря залежалося ззаду під шкірою. Я не годен дістати туди рукою так, щоби протяти шкіру при вістрю стріли. Ти зроби се. Стрілу я сам вийму. Її задний кінець я вже відломив.

Олена страшно боялася крови. На ній вже мліла. Та коли знала, що се для людського добра, що тим ножем може життя спасе Несторови, вона ні на хвилю не вагалася. Затисла зуби, пальцями одної руки сфалдувала шкіру і шарпнула ножем так, що кров їй аж в лице трисла. Добре, що не в очи, і вона побачила кінець стріли, що виставала з рани. Охнула, щоби додати собі відваги, вхопила за стрілу і раз добре сіпнувши, витягла.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЛІКУВАННЯ РАДИКАЛІЗМОМ.

На конференції Американського Товариства Шпитальних Громадських Діячів, що відбулася в Ню Йорку, прочитала незвичайно цікавий відчит про „недугу в почуваннях" мис Гилберт, членкиня лікарського штабу презбитеріянського шпиталю.

Говорила вона про досвід з деякими пацієнтами, котрі приходили до шпиталю з нарікашими на ріжні фізичні недуги, а притім духове пригноблення й невдоволення. Вони часто нарікали на злий устрій суспільности. Вони журилися прожитком. Коли медичні заходи нічого не помагали, лікарі радили таким людям вступати до якихось радикальних організацій. Ці організації дають своїм членам нагоду згадати своє пригноблення, журу й невдоволення говоренням.

Досвід згаданого шпиталю насуває багато думок. Коли комунізм і всякі „оборони" робітників і такі подібні організації це нагоди для вигворення з себе люти, то вони до певної міри пожиточні організації і їх треба задержати, а не нищити. Коли суспільність піддержує шпиталі для умово хорих, то чому не піддержувати, хочби законною толеранцією, комуністичні організації, де невдоволені зі світа люди можуть „випускати з себе пару"?

ВІДГАДАЛИ ЗАГАДКУ.

Представниця фундації Росела Сейджа на бенкеті „приятелів совітського союза" в Ню Йорку заявила, що „большевицький уряд розвязав проблему безробіття, продукції й розділу.

Відомий американський лектор д-р Вил Дюрент, автор популярної історії фільософії, говорив оноді на відчиті в Бофало на основі своїх власних дослідів підчас побуту в Росії, що в копальнях України страйкували проти большевицького уряду 165,000 майнерів, бо заплата на місяць виносила стільки, що вартa 2 до 5 долярів. Ці річи, говорив лектор, не дійшли до відома американської читаючої публики, як не дійшли теж факти, що на Україні люди голодували.

Коментуючи большевицький бенкет, „Ню Йорк Таймс" пригадує, що його московський кореспондент, Волтер Дюренті (мимоходом кажучи, большевицький симпатик), писав минулого серпня, що смертність в Росії минулої зими й весни була 4 рази вища від нормальної.

Отсе є успішна розвязка продукції й розділу, про що говорила представниця фундації Росела Сейджа. Справді, як у тій анекдоті про успішну операцію.

„Як там удалась операція, пане докторе?"

„Знаменито. Просто чудово. Пішла напричуд добре!" — одушевляється лікар.

„А як же пацієнт?"

„Помер".

КУДИ БУДЕМО ІМІҐРУВАТИ.

На згаданому бенкеті пригадував один бесідник свою ворожбу, що колись прийде час, коли не будуть іміґрувати з ріжних країв, а тому числі й з Росії, до Америки, але з усіх країв, у тому числі й з Америки, до Росії.

Тепер уже знаємо, як це можливо. В Америці люди мруть по 20 до 25 осіб на тисячку, а в Росії по 80 до 100 осіб на тисячку.

Видно, рахують приятелі совітської Росії, що в Росії лишиться від успішної розвязки питання продукції й дистрибуції так багато місця, що навіть з Америки люди полинуть до Росії на опустілі місця...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Виступ школи українських танків.

Вже три місяці як у нас зорганізувалась школа українських і ціональних танків балетмайстра Василя Авраменка. До школи записалось 80 дітей. Інструктором є д. П. Лаврик з Честер, Па. Діти пильно ходили на свої лекції; а тільки деякі залишили науку. Дня 25 лютого ц. р. мали ми нагоду побачити на концерті плоди з тої науки.

Хоч в той день падав сніг без перестанку і здавалось, що люди не прийдуть на концерт, нарід прийшов і виповнив галю по береги. Прийшли не лише свої, але і Американці. Були учительки з американських публичних шкіл. Також прийшли зі своїм парохом наші братья, котрі походять з Великої України, але ще належать до „руских".

Концерт розпочався точно в 8 годині вечером. Предсідник громади, І. Стахів, відкрив концерт та попросив підписаного вище вчителя вступне слово. В тім слові піднесено, що наші національні танки і наша пісня здобувають собі в світі перше місце. Давніше нашими українськими національними танками і нашою піснею покористувались чужинці й на тім заробляли добрі гроші. Тепер ми беремо українську штуку у свої руки. На полі національного танку веде цю роботу балетмайстер Авраменко. Дальше говорив, що коли наші діти будуть танцювати українські національні танки та будуть уміти українські пісні, то такі діти ніколи не забудуть з якого роду вони походять і будуть гордитись завтра своїм українським національним імям. Опісля покликано д. і. Гринишина, котрий відчитав по англійськи пояснення українських національних танків.

Потім виступили танцюристи, і за кожним разом дуже гарно вивязались. Публика за це нагородила їх щирими оплесками, а найбільше припали публиці до вподоби танки 6-літніх дітей, котрі витинали на сцені маленькими ноженятами козачка.

Також хор під диригентурою професора Корикори співав гарно, як теж гарно грало українське тріо: проф. Корикора, його 14-літній син Іван і пані Чернякова, всі троє з Филадельфії. Відограли кілька українських пісень, за що їм публика щиро дякувала. Оркестра під проводом п. М. Є. динака з Честер, Па. приграваля до танків, а підчас павзи відограла вязанку мельодійних пісень, за що теж заслужила щирі оплески.

При кінці концерту о. Федишин подякував гостям за численну участь та взивав, щоби частіше такі концерти влаштовувати. Другий з черги такий концерт відбудеться в нас дня 18 березня, на який прибуде балетмайстер В. Авраменко, котрий при кінці концерту видаватиме дипльоми тим, котрі вже покінчили курс танків.

Американські учительки, котрі були на тім концерті, так собі сподобали наші танки і спів хору, що вже дали нам запрошення, щоби виступити в Дупонт готелі, в Плей гавзі. Інструктор, п. М. Лаврик, продовжує науку далі й кожда дитина у Вілмінгтоні має нагоду навчитись своїх танків. Оплата за науку дуже приступна, так, що найбіднійший може спромогтись на оплату лекцій.

Теодор Чорній.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ. ПА.

Українська програма на радіо.

Вже від довшого часу Українці з Филаделфії і околиці нарікають: чому у нас нема постійної української програми на радіо? Чому наші сусіди можуть мати свою програму по два рази денно кожного дня в тижні, а в нас годі мати хоч раз на тиждень?

Це справді жалю гідний стан для нас. У Филаделфії й околиці жиє яких 50 тисяч Українців і дотепер не спромоглись на постійну українську програму.

Щоби заспокоїти загальне бажання Українців і трохи вратувати честь українського імени, в Филаделфії і околиці відтепер кожного понеділка, починаючи від **12-го березня, в год. 7.30 увечір,** починаємо постійну українську програму на радіо через стацію WTEL.

І відразу заявляємо, що ця українська програма буде так довго постійною, як довго Українці з Филаделфії й околиці постійно будуть її підпирати. Програми думаємо підтримувати через оголошення: українських бизнесменів, українських громад, клюбів, братств і товариств; як і через підтримку всіх Українців, які добровільними жертвами будуть програму продовжувати. Сподіваємося, що така підтримка прийде не лише з Филаделфії, але й з околиці, як: Честер, Бріджпорт, Фінікєвіл і Кемден.

Зі свого боку заявляємо, що будемо провадити програму в такий спосіб, що матимемо на увазі загальний інтерес усіх Українців.

Першу нашу програму присвячуємо **Стрілецьким Українськоі Армії.** В програму входять пісні, які Стрільці співали. Участь у цій програмі беруть: п. Корикора, директор Українського Музичного Інститу в Филаделфії, хор ім. О. Кошиця під проводом о. Івана Савчука і п. Т. Свистун.

По всякі інформації в справі української програми прошу звертатись на адресу:

Ukrainian Radio Program
3720 North 9th Street
Philadelphia, Pa.

Або телефонуйте: Radcliff 1674.

Теодор Свистун.

—o—

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На видання творів М. Гайворонського.

Громадянка Евгенія Дмитрів влаштувала підприємство, з якого чистий дохід, у сумі $12, віддала на видання творів нашого композитора, М. Гайворонського.

ПОКЛИК ДО ВЕЛЬМИ ШАНОВНИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В СТЕЙТІ РОД АЙЛЕНД.

Шановні Союзовці! Вам відомо, що наш Батько Союз скінчив по тернистій дорозі 40 літ свого існування. Ми, свідомі члени і членкиці, гордимося, що нам у прибраній американській вітчині У. Н. Союз став справжнім опікуном в горю і смутку. Нашим національним обовязком є вшанувати той ювилей і надальше загартувати серця — свої і своїх дітей і стояти в рядах твердою скалою.

Тимчасовий Комітет з від. 177 У. Н. С. у Провіденс, Р. Ай., скликує **Вельмишановних Урядників усіх відділів У. Н. С. на**

З Б О Р И

НА ДЕНЬ 11. БЕРЕЗНЯ 1934 Р., точно в годині 4-тій пополудні, до Укр. Церк. Галі під ч. 45 PILGRIM ST., SOUTH PROVIDENCE, R. I.

На ті збори запрошуємо отсі відділи У. Н. Союза: **73, ім. Т. Шевченка в Провіденс; 93, ім. І. Франка в Сентрал Фолс; 122, ім. Т. Шевченка в Тавтон, Масс.; 246, ім. Т. Шевченка в Кромптон, Р. Ай.; 181, ім. Драгоманова в Менвіл, Р. Ай.; 206, Запор. Січ у Вунсакет, Р. Ай.; 241 у Вунсакет, Р. Ай.**

55

Тимчасовий Комітет.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На інвалідів і Рідну Школу.

З Листопадового Свята передано в листопаді до Обєднання на Рідну Школу й українських інвалідів $26.30.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

В день нашої національної жалоби була відправлена панахида за поляглих наших лицарів-героїв. Належно удекорована могила, портрети Мазепи, Біласа, Данилишина й почесна варта січова, робили величавий, живий, зворушаючий образ.

По панахиді й відповідній проповіді зібрано $25.70, котрі переслано для інвалідів української армії через Обєднання.

По $1 зложили: о. В. Горохівський, Ю. Мохнач, Т. Боднар, В. Фело, С. Воробець, В. Явдошин; по 50 ц.: пані Крук, Б. Гулька, М. Сингалевич, М. Марків, С. Наконечний, М. Мельник, С. Доля, М. Любинець, І. Мудрівський, Ю. Юревич; Г. Руришин 30 ц.; по 25 ц.: Ю. Шеремета, І. Угринович, Ю. Бой, А. Кузій, пані Пиш, Д. Юрів, І. Ухман, п. Ґураль, Д. Доля, В. Ткач, М. Яворський, П. Полубяк, А. Ковалдо, К. Новак, А. Пітула, А. Чорнобай, А. Гнида, П. Шмігельська, А. Козомок, М. Козак, О. Мейба, Г. Воробець, І. Отаманчук, А. Воробець, М. Верещак, І. Бурачок. Дрібними датками $7.90.

Треба, щоб уся наша іміґрація віддавала пошану своїм лицарям не тільки парадою й молитвою, але й жертвою, бо солодкі річі без жертви є мертвечина.

„Нарід — собі", говорять державні люди.

Вдармо себе в груди й подумаймо: скільки ми віддаємо на ціль нашого державного відродження? Засобів потрібно, потрібно й потрібно. — Хто наших інвалідів, Рідну Школу, політичних героїв-вязнів, УВО й інші наші рідні організації утримуватиме? Таж не Турки, не Румуни, не Поляки, не Москалі, не Жиди, не Чехи, а тільки ми самі. Отож нас створити у кождій українській кольонії місцеві відділи „Обєднання" й з почуття патріотичного обовязку віддавати свою данину для відродження нашої Батьківщини і визволення її з хижацьких пазурів.

Пробудіться, встаньте, обедняйтесь, а побачите, що слава не поляже, а розкаже цілому світови: чиї ми сини й якого батька діти.

о. В. Горохівський.

Дідусь святкує 70-роковини уродин. Уся родина складає йому бажання.

— Нині складаєте мені бажання — каже зворушений дідусь, — а за рік може лежатиму вже в гробі.

— Щож знову, — потішає його дочка. — Тато переживуть ще нас усіх.

— Дай Боже, дай Боже! — аже врадуваний дідусь.

ЩОБИ 100 ЛІТ ЖИТИ, ТРЕБА ПІШКИ ХОДИТИ.

Німецькі газети принесли вістку, що в місцевости Нойлебен у Бранденбургії вдова Вільгельміна Клеман святкувала свої 102-гі уродини. З тієї нагоди один берлінський антропольоґ постановив розвідатися про спосіб життя 100-літніх людей. Загалом відвідав він 124 столітніх людей (43 чоловіків і 81 жінок). Що жінок столітніх було майже двічі стільки, як чоловіків, це також згідне зі статистикою, з якої виходить, що жінки здібніші до життя, отже сильніші.

Далі ті досліди доказали, що щоби дожити гарного віку, треба перебувати на селі. Майже всі столітні проживають в своїх рідних селах, або невдалеки них. Себто виходило би, що хто сидить собі на місці, доживає гарного віку. Другою звичкою тих столітніх, що пособляла довгому вікови, було це, що вони більше перебували під голим небом, ніж у хаті. Між тими 124-ма столітніми не було ніодного такого, що пересиджував би ввесь час у хаті. Понайбільше з тих 124-ох столітних мусіли й тому більше пересиджувати на свіжому воздусі, бо то було звязане з їх званням. Усі ті 100-літні жінки були замужні, або вдовиці, а разом мали 456 дітей, так, що на кожну припадало 5—6 дітей. Ті всі столітні походили також із родин, у яких було багато дітей. Себто, що плодючість булаб також умовиною довговічности.

Далі цікаво запримітити, що прикметою всіх тих столітніх було те, що вони залюбки ходять пішки. З молоду до старих літ любили мандрівку. І найдальшу дорогу все йшли пішки й тоді чулися сильні та здорові. Ніхто з тих столітніх не придержувався якоїсь спеціяльної дієти. Себто їли, що попало: чи варене, чи печене, чи смажене. Між тими столітніми не було ніодного веґетаріянця (себто такого, що не їсть мяса), а всього один не курив.

НІБИ Є, НІБИ НЕМА.

В Ленінґраді є головний склад меблів фабрики Лендревтреста. „Красная Газета" (з 15. І. 33) описує так купування меблів у цьому складі:

— Скільки коштує цей матерац? — питає покупець.

— Матераців нема — запевнює продавець, сідаючи на матерац і ударяючи долонею по пружинах.

— Як нема? А це що лежить?

— З виставового вікна не продаємо товарів.

— Алеж він не на виставі, а в нутрі магазину.

— В нутрі магазину, але так, якби був на виставі.

Треба було з матераца зрезиґнувати.

— А бюрка є?

— Ні, нема!

— А крісла?

— Нема!

— Одначе я бачив крісла, як був нагорі. Вони тут мусять бути.

— Та ніби є і ніби нема. На продаж їх не маємо.

Покупець нічого не купив, бо... не мав спеціяльної картки від предсідника Лендревтреста. Як протекція є — то й товар знайдеться.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Як попередними роками, так і цього року члени 11-го від. Організації Державного Відродження України зорганізувались в групи і пішли з колядою на Рідний Край.

Ліста число 1. Молоді Націоналісти. Колядували: С. Дроботій, Анна Боднар, Василь Павлюк, Анна Редчук.

Жертводавці: С. Ковбаснюк $5; А. Пасічник, І. Редчук по $2; по $1: П. Задорецький, Р. Курлак, Н. Гуляґроцький, Й. Вияд, Й. Франклін, М. Бучка, С. Михалик, М. Кравчук, Т. Павлюк, А. Петришин, п. Буров, С. Гладкий, п. Заґайло, Е. Жуковський, Н. Кравчук; по 50 ц.: І. Бруницький, І. Галичин, п. Мельник, Й. Івах, п. Ратушний, В. Савчук, В. Савіцький, С. Бриґідир, С. Л., І. Волоцюк; по 25 ц.: Л. Белдесено, Данилик, С. Л., П. Кусик. Разом $30.

Ліста число 2.: Молоді Націоналісти: С. Перестюківна, п. Пасічник, Олена Боднар, Іванна Гуляґроцька.

Жертводавці: по $1: М. Сурмач, п. Скубова, П. Ярема, П. Паньків, п. Чипіль, п. Лантвіт, Д. Скоцко, М. Баран, Е. Білецький, Я. Корнат, Н. Санк, Л. Кузьма, Н. Жирий, Анна Жеребецька, п. Дубас, І. Лехицький; П. Ланко 75 ц.; по 50 ц.: А. Скитик, В. Пшик, О. Ґуральний, І. Дзичо, п. Батюк, П. Федун, І. Берцовий, К. Правсь, П. Рапацький, Н. Іванів, Д. Федан; Т. Петришин 30 ц.; по 25 ц.: А. Роґальський, Й. Дубас, М. Коцай. Разом $23.35.

Ліста число 3.: Колядники: К. Чипіль, Й. Чипіль, С. Кучмак, А. Кучмак, П. Миґаль, І. Кібало.

Жертводавці: д-р Стич $5; Т. Милищук $3; по $2: К. Липка, С. Кріль, Г. Стефанишин, Дз. Вуд, п. Балман, В. Цеґелик; по $1: А. С. Кучмак, Й. Чипіль, Н. Хома, П. Задорецький, П. Заневський, п. Герещук, п. Олексин, П. Корейко, М. Кривий, А. Отенбрейт, Н. Бучацький, Е. Чайка, В. Поліщук, Д. Сметанюк, І. Чабаран, С. Лис, Г. Барбуляк, п. Тефський, д-р Лорді, п. Кучурук, І. Любур; І. Кібала 75 ц.; по 50 ц.: С. Блаватюк, І. Букса, П. Передільський, С. Паламар, Д. Палка, Б. Дзесін, М. Квасниця, Р. Коваль, п. Перець, п. Завадовський, п. Рубін, п. Ґарфінкель, П. Миґаль; по 25 ц.: П. Баліцький, В. Червінський, П. Ґавер. Разом $50.

Ліста число 4. Колядники: М. Журат, Т. Копка, О. Роман, С. Мельник, І. Рінджо. Ця ґрупа, це наші брати з Лемківщини, котрі вступили в члени ОДВУ і занялись колядою поміж Українцями з Лемківщини.

Жертводавці: по $2: Ф. Стеценко, п. Дмитрик; по $1: М. Теник, С. Сисик, І. Дама, М. Валіґа, В. Гладун, В. Лазута, Л. Ленчук, О. Павляк, п. Ярема, М. Бойчук, п. Сітницький, п. Назарійчук; по 50 ц.: М. Мельник, І. Клим, п. Софія, М. Спек, Олена Лепка, п. Томар, О. Роман, М. Журат, Т. Копка, С. Мельник, М. Лагавчик, С. Орлов, Е. Полянський, Д. Оруч, п. Василишин, С. Базар, п. Северин, Т. Мандзик, п. Балацький; по 25 ц.: П. Копка, І. Ковач, п. Ґрабевський, П. Відам, п. Полій, С. Цалинський, П. Кмецік, С. Лозиняк; Марія Бобрецька 45 ц. Разом $27.80.

Ліста число 5. Колядники: П. Мира, Б. Корнелій, М. Марунчак.

Жертводавці: П. Мира, С. Гарасимчук, М. Маліновський, І. Ужитко, Д. Кравченко, Н. Голуб, Г. Калинович, п. Кузьма, Н. Лиськів, В. Яремчук, І. Вісьола, п. Волошин, Г. Риґа по $1; по 50 ц.: С. Костів, С. Віницький, п. Кальба, Анастасія Когут, пані Десянк, пані Р. Смоляков, пані Р. Ґрінкевич, А. Миронюк, Т. Климач, п. Скоревич, М. Шеґрин; по 25 ц.: Г. Мадей, Н. Гоноґі, п. Тихоліс. Дрібні жертви 75 ц. Разом $20.

Ліста число 6. Колядники: Константин Миронюк, Теодор Баран, Павло Гнатів, Федь Стефанів, Т. Дудчак.

Жертводавці: Й. Стасюк $5; В. Горчаківський $1.50; по $2: Р. Рибак, М. Данилюк, Г. Стефанишин, Д. Василишин, П. Гнатів, Н. Скілевич, В. Босий; по $1: О. Романишин, пані Малевич, Т. Чоп, М. Поліщук, В. Ґретчин, Ф. Баран, п. Третяк, Л. Миронюк, К. Миронюк, Г. Петришин, Т. Дудчак, С. Бриґідир, Н. Кравчук, Ю. Драґун, І. Бабинець, Н. Шуст, М. Гаврилович, К. Кріль, Ф. Волосов, М. Мельник, С. Бойко, В. Стасюк, В. Костів, М. Яремишин, В. Жук, О. Найдан, П. Найдан, Т. Якимів, Ева Кобзар; по 50 ц.: П. Дякович, А. Решетило, С. Миронюк. Разом $51.

Ліста число 7. Колядники: Михайло Романчук, Володимир Хоміцький, С. Костюк, Іван Шелест.

Жертводавці: по $2: І. Лакоцький, І. Гудима, С. Гайда, Н. Луцик, А. Боднар, А. Галущак; по $1: В. Лазута, А. Лаґавчик, М. Романчук, А. Москаль, Ю. Шубяк, Л. Костюк, О. Осип, А. Березівська, Ч. Сенк, А. Самсон, п. Карпович, С. Лукіянський, А. Сиротюк, М. Стрілець, п. Квітніцький, К. Чапко, П. Кукуруза, А. Куць, М. Кабат, А. Луцик, А. Виґера; по 50 ц.: А. Сарабура, І. Шлюсар, А. Михальчук, п. Бутинський, Г. Лакомський, І. Городецький; по 25 ц.: А. Шубляк, І. Бандура, А. Савіцька, М. Литвин, С. Гнатів, п. Сілковський; В. Роніш 35 ц. Разом $40.85.

Ліста число 8. Колядники: В. Ґельнер, Р. Ґельнер, С. Милик, С. Легкий.

Жертводавці: по $5: В. Ґельнер, Ф. Стефанів; В. Руснак $4; по $2: В. Дроботій, К. Кольовська, І. Солтис, п. Ткачук, Я. Пшик, І. Редчук, М. Ґирич, М. Мурашко; по $1: С. Милик, П. Боднар, Н. Каганяк, Г. Ґалецький, К. Лозінська, М. Кавецький, Я. Уханський, Анна Савула, І. Процик; А. Дравьський, В. Лазаревич, Т. Аґрис, Е. Жуський, А. Кмита, Н. Скоробогач, К. Ядловський, В. Євуш, В. Маціняк, Я. Стефанишин, М. Ґельнер, І. Ґельнер, І. Скалацький, А. Бродин, М. Гаврилів, Я. Яремович, Л. Миронюк, Н. Поліщук; по 50 ц.: М. Ковбаснюк, І. Отаманчук, Т. Приймак, С. Паламар, Н. Лазар, А. Маліґорський, І. Аґрис, І. Гнатівський, В. Тирилюк, П. Вареница, В. Полче, М. Похмурський; п. Мартинюк 25 ц. Разом $63.25.

Ліста число 9. Колядники: Семен Шевчук, Петро Свинчак.

Жертводавці: О. Луців $3; по $1: П. Свинчак, О. Бошоник, К. Олійник, В. Лилак, п. Василишин, п. Калмук, А. Олійник, М. Олійник, Я. Корнат; по 50 ц.: В. Кослецький, п. Балабан, п. Василишин, М. Мепчук, Ч. Белбовс, пані М. Мельник, М. Демський, Розалія Гавриш, Анастасія Герецька; по 25 ц.: М. Кравчук, А. Кравчук, Ф. Кальпус. Разом $17.25.

Ліста число 10. Яків Гутак зібрав з нагоди Різдва.

Жертводавці: В. Семенишин $2; по $1: Д. Гутак, В. Семянишин, Г. Прокопів, Ф. Цап, Я. Гутак; Й. Коза 50 ц. Разом $7.50.

Ліста число 11. Колядники: Дроботій, Посолюжний, пані Посолюжна, Доскоч, Ґотра, Сітницький.

Жертводавці: п. Куций $7; п. Кулинич і М. Каришин по $5; п. Сербінський $4; по $2: І. Скляр, М. Феник, о. Середа, І. Городецький, Г. Олексин, М. Микитович, П. Свободян, О. Боднар, М. Франків; по $1: П. Комуніст, П. Пилипів, М. Коваль, Анна Мандзій, Н. Олексевич, Олена Денаш, О. Курлій, І. Семан, М. Фраднер, В. Ґораль, І. Паликій, І. Тураш, п. Посолюжний, І. Торґан, п. Близнак, п. Ядловський, Г. Прапра, Р. Красновська, А. Барановський, Ф. Ґрандіс, Н. Тарас, В. Терлецький, п. Еренбек, Й. Саловський, Р. Яремчук, Н. Ґула, п. Папроцький, Г. Томків, Т. Кицька, М. Трубчин, С. Похмурський, А. Васильців, п. Сітницький, М. Мостенський, Й. Мартинів, п. Корнацька, В. Бріль, М. Мандрик, А. Бабинець, Н. Лебідь, В. Франків, К. Мартинюк, Т. Осецький, Ю. Миґович, М. Демський; О. Опеля 75 ц.; по 50 ц.: п. Голубович, Р. Сокальчук, Ю. Олійник, Ф. Брухаль, п. Турчин, п. Конкольовський, п. Сидор, Ф. Стоколос, П. Маруцяк, І. Гладій, п. Крупчин, І. Ґутра, Г. Йордан; п. Осадчук 25 ц. Разом $91.50.

Ліста число 12. Іван Тимчук зібрав з нагоди свят.

Жертводавці: Н. Путас, С. Валенти по $1; Д. Матійчук 50 ц. Разом $2.50.

Ліста число 13. Колядники: П. Ленчук, П. Мельник, С. Мельник.

Жертводавці: П. Мельник $2; по $1: П. Васильків, М. Стець, Я. Воробець, М. Пележук, М. Захарків, І. Чудрів, С. Мельник, П. Білик, С. Ґрабовський; по 50 ц.: Юлія Коротки, Д. Лемко, І. Хміль, Текля Шарко, Й. Рохапська, Олена Процанин, Еффі Даньків, В. Яремишин, І. Любий; по 25 ц.: К. Мотек, О. Делайчук, М. Мицьо, І. Процанин. Дрібні жертви 25 ц. Разом $17.75.

Разом зібрано на всі 13 ліст $441.75.

Дня 22. січня 1934 р. переслано через Обєднання $417.35. Додатково переслано $24.40. Разом $441.75.

Управа 11. від. ОДВУ складає подяку всім тим, котрі причинились до цеї збірки своєю працею чи то жертвою. Зокрема дякує п. Кучмакови, що без ніякої винагороди возив своїм автомобілем ґрупу, котра колядувала на лісту число 3.

Всі колядники висказують своє задоволення, що громадянство розуміє ідею Українських Націоналістів і радо приймало членів ОДВУ з колядою.

Управа 11. від. ОДВУ за рік 1933:

Василь Дроботій, голова;
Василь Ґельнер, секр. рек.;
Яків Гутак, касієр;
Мирон Сітницький, ф. секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 березня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Хати, 2240 Ґрейлінґ вул. Проситься всіх членів явитись на цих зборах, бо є важні справи до вирішення, як свято 40-літнього ювилею У. Н. Союза і ін. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Кулинич, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 11 березня, в годині 2-гій пополудни, у звичайнім льокали. Напоминається членів, щоби прибули на цей мітінґ, бо є важна справа, бо з Росфорд відділ У. Н. Союза запрашає на ювилей, котрий уряджує в 25 літ свого іституваиня. — П. Зьопкевич, предс.; Корнова, секр.; С. Гавриляк, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 березня, в годині 12.30 пополудни, в гали парафіяльній при Кліперт і Едвард вул. На ці збори обовязково має прибути кождий член, бо є важні справи до полагодження, як ювилей Союза і пікнік. Пригадується довгуючим членам, щоби старалися вирівнувати свої залеглости як також і за діти. Ті члени, котрі хочуть переписатись до нових родів обезпечення, зволять принести на мітінґ свої старі грамоти. Як вам відомо, головна канцелярія призначила нагороди за зорганізовання нових членів. Отже не минайте нагоди, а кождий нехай сповнить клич Союза в ювилейнім році. — Дм. Запотічний, предс.; Петро Кізел, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 12 березня, в церковній гали, точно в годині 7.30 ввечір. Всі члени мають обовязково явитись, бо є важні справи, котрі мусять бути полагоджені. Довгуючі члени зволять вирівнати свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Петро Харичак, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 21. лютого помер Павло Пилипів, член сестрицтва „Любов", від. 177 У. У. Союза, в Провіденс, Р. Ай.

Покійний був родом з Товстенького, повіт Копичинці, Західня Україна. Прожив 47 років. До У. Н. Союза вступив в 1925 році. Покійний був взірцевим громадянином і Союзовцем. Шанував Батька Союза і вписав до нього свою жінку. Похорон відбувся дня 24. лютого з дому жалоби з Потокет, Р. Ай. Хоч був мороз, але це не було перешкодою для численних Союзовців і знайомих Покійного, котрі прийшли його попрощати. Над гробом промовив о. Королишин, взиваючи тих, що не є в У. Н. Союзі, піти слідом Покійного й вступити до цеї славної орґанізації. Покійний оставив жінку і двох синів.

В. Й. П.

Степан Рекрут, секр. 177 від.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(61)



Тарзан ішов за своїм сторожем. Він завважав, що підлоги коридорів схилялися постійно вниз та що зверталися направо. Коли нарешті дійшли до 36. поверха, за обрахунками Тарзана вони мусіли бути що найменше 500 стіп під поверхнею землі.

Коли вони прийшли до партії робітників, до якої Тарзана приділено, його віддано в руки наставника, жовніра, котрий командував вояками. „Так, то це великан?" — викликнув жовнір. „Такий великан", він сказав. „Таж він не більший від мене".

Як попередній начальник Тарзана звернувся до відходу, він сказав: „Дивись, Кальфастобане, щоби не нарушити королівського приказу". „Кальфастобан не боїться короля", сказав тамтой. „Ми всі знаємо, що Зоанґроґаґо, великий чарівник, це справжня сила в краю".

„Однак", остеріг другий, „стережися Зуальтроля", він сказав та відійшов. Начальник показав Тарзанови, як підкладати дерево під повали. Тарзанови він виглядав на великого хвалька, з котрим однак можна добре жити.